

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Državni zbor.

(Razprava o vladni programatiški izjavi. — Volitev podpredsednika.)

V soboto je bila dognana razprava o vladni programatiški izjavi, a njen uspeh je, da se je izkazala nemška nespravljivost v polni nagoti.

Razprava je bila zanimiva ne samo po tem, kar se je v njej zgodilo, nego tudi po tem, kar se ni zgodilo. V drugem oziru je značilno, da v debato sploh niso posegli Poljaki, konservativni veleposestniki, krščanski socialisti in Lah. Vsi ti so ostali v najpopolnejši rezervi, če tudi vsaka teh strank iz družih nagibov.

Razprava se je vse tri dni sukala največ okrog češko-nemškega razpora, a če je ministrski predsednik pričakoval, da kaj doprinese k zbližanju Nemcev in Čehov, se je kruto zmotil. Nasprotje se je še poostriilo, zlasti po sobotni osebni polemiki dr. Pergelta proti dr. Pacaku.

V tem, ko so Nemci v tej debati le bolj akademično zahtevali uvedbo nemškega državnega jezika, je po zaključku debate dr. Pergelt proglasil, da Nemci ne privolijo v uvedbo češkega notranjega uradnega jezika, ako se ob enem ne uveljavi nemški državni jezik. Najprej so Nemci zahtevali, da se mora češčina izločiti in izključiti iz nemškega ozemlja na Češkem, ako se naj v češkem ozemlju uvede notranji češki jezik. Potem so dejali, da dovolijo češki notranji uradni jezik samo, če se jim dovolijo narodne kurije s pravico veta. Zdaj pa je pogoj uvedbe češkega notranjega uradnega jezika — nemški državni jezik. To je že tretji „junctim“ in očitno je, da stopnjujejo Nemci svoje zahteve le, da sploh preprečijo izpolnitev češke zahteve glede notranjega uradnega jezika. Razprava se je torej končala na način, ki kaže, da še dolgo ni misliti na poravnavo mej Čehi in mej Nemci.

* * *

V sobotni seji so govorili o vladni izjavi nemški paradni kmet Peschka, socialni demokrat Daszynski — ki je iz-

pregovoril marsikako dobro besedo o položaju liberalnega meščanstva, zahteval splošno volilno pravico, češ, da bi razpustil zbornice pomenil samo blamažo za vlado — dr. Menger, ki se je seveda tudi ogreval za nemški državni jezik in končno, ko je bila na Hagenhoferjev predlog debata zaključena, še dr. Pacak. Ta je pojasnil nemškemu govornikom, da so mirovnim pogajanjem izpodmaknili podlago s tem, da zahtevajo nemški državni jezik. Naj pridejo kakršnikoli poslanci v zbornico, proti nemškemu državnemu jeziku se bodo vedno združili vsi nemški poslanci. Vlada se glede češko-nemškega vprašanja neče izreči, nemški poslanci pa so Čehom zaprli vrata k spravnim konferencam — zato bi bilo najbolje, da se državni zbor zopet domov pošlje.

Razpravi so sledili stvarni popravki, mej katerimi sta dva še večjega pomena, nego marsikateri predidocih govorov.

Pergelt je vstal in je razglasil zvičajnimi besedami, da na čelu vseh nemških zahtev stoji nemški državni jezik, na kar mu je dr. Pacak odgovoril, da tak mir Čehi lahko še tedaj dosežejo, ko bodo že premagani ležali na tleh, sedaj ga pa ne marajo. Sledili so še razni drugi popravki, zlasti so se oglašali Rumuni.

* * *

Volitev podpredsednika se bo vršila v sredo. Vršila so se nekaka pogajanja mej desnico in mej levico, a kompromis se ni dosegel. Čehi, češki veleposestniki in Jugoslovani bodo pri volitvi prvega podpredsednika glasovali za dr. Žačka. Kako bodo postopali Poljaki in nemški klerikalci, se pokaže v sredo v seji izvrševalnega odbora desnice. Za mesto drugega podpredsednika so hoteli Čehi, naj bi krščanska zveza določila kandidata. Imenoval se je zlasti prof. Vachnjanin. „Narodni Listy“ pravijo, da je krščanska zveza izrekla, da bi mogla prevzeti to mesto samo, če bi bil voljen dr. Ferjančič, vendar česar je stopila v ospredje kandidatura dr. Žačka za mesto drugega podpredsednika.

Nekoliko odgovora.

Iz Vipave, 2. maja.

Članek „Vipavcem v pomislek“ v št. 39. „Slovenskega Naroda“ dregnil je v sršenovo gnjezdo, kajti v št. 47 „Slovenca“ izfrčali so kar štirje najhujši in najbesnejši, da so s svojim brečanjem celo nedeljsko številko „Slovenca“ izpolnili, kar se pač le ob posebno važnih prilikah zgodi.

Po tem sodeč, uvideli so klerikalci sami važnost rečenega članka v polni meri, in zato je gotovo umestno, da se še mi ozremo na njihove odgovore, četudi moramo že uvodno obžalovati, da niso v obraz jim vrženih obdolžitev prav nič oprovrgli, marveč so se trudili le gotove osebe prati in nas osebno napadati.

Prvi članek hoče biti stvarjen in narodnogospodarski politik, ki hoče vedeti, da bode jedino klerikalna gospodarska organizacija s konsumnimi društvi rešila kmeta gotove pogube, da se morajo ta društva osnovati, ker jih ljudstvo zahteva, pozabi pa povedati, kdaj in kje je vipavsko ljudstvo to zahtevalo, in koliko je bilo tega ljudstva na poziv dekanov pri zaprtih vratih zbrana; modro zamolči, da se po vaseh šele za to misel agituje, da se torej to zahtevajoče ljudstvo s pomočjo znanih klerikalnih agitatorjev, katerim ste mastne zaslužke obečali, šele išče od hiše do hiše, da pa delo ne gre tako izpod rok, kakor ste pričakovali, ker je ljudstvo že tako poučeno, da mu že od daleč smrdi vaš političen humbug in vaš „sladki jarem“.

Vprašate nas po namenu Slapske posojilnice? To smo vam že obširno povedali in danes vam ponovimo kratko še enkrat: naša posojilnica je bila prva osnovana, a vi ste jej pozneje postavili iz zgolj političnih motivov dva konkurenčna zavoda, proti katerima mora sedaj politično in denarno neodvisnost ljudstva braniti, kar vam seveda ni ljubo, kajti mi smo s tem dosegli, da ne bode pri volitvah denar odločeval, marveč svobodno prepričanje, katero pa skušate sedaj — ko niso posojilnice pomagale — s konsumom

ubiti, kar vam bomo znali pa korenito preprečiti.

Zadirate se v 10% obrestovanje glavnih deležev pri naši posojilnici. Zakaj so pa vsi klerikalci, dokler so še bili pri Slapski posojilnici za tako obrestovanje soglasno glasovali? Zato, ker so morali imetniki teh deležev vlasti s početka s celim svojim premoženjem za obstanek posojilnice garantovati, ker morajo imeti v primeri h številu deležev tudi primerno svoto kot hranilno vlogo vloženo, ker donajajo posojilnicam pred vsem le hranilni vložki dobičke, in ker je pravično in pošteno, da se vložnikom z njihovim denarjem napravljeni dobiček v delnem znesku izplača, ker bi sicer lahko lastniki hranilnih vložkov z lastnimi posojili ves dobiček odvzeli. Sicer vam je menda tudi znano, da se nakloni del tega dobička tudi dolžnikom, ki imajo vsled tega pri nas večje koristi, kakor pri vas, ne glede na to, da se pri naši posojilnici vrše vknjižbe, izknjižbe in prepisi brezplačno, dočim gre pri vaši vse to skozi druge roke notarja Pušnika, ki je zbog svojega kremitnega narodnega značaja sicer širom slovenske zemlje znan, ki je pa kljub temu samo zato h klerikalcem prestopil, ker mu Slapska posojilnica na stroške kmeta prav ničesar zasluži ne da, dočim mu klerikalna zaslužnjena žrtve v neprijetne operacije kakor nedolžne zajčke izroča.

Kaj je pa vaša posojilnica za obči blagor storila? Naša pač žrtvuje za občeokristne namene stotake, vi pa spletate z njegovim denarjem ljudstvu trd agitacijski bič, vi zbirate v posojilnici zaklad za volilno agitacijo in ni vas stid narodno premoženje v tako podle svrhe porabljeni.

O vaši ranjci vinarski zadrugi izrekel je slovenski svet že davno svojo sodbo, in prav tisti slovenski svet, pred vsem pa vipavski kmet, se vašemu zatrdilu, da hoče „kmetijsko društvo“ našemu vinu spet dober glas pridobiti, samo še — smeje, kajti „Slovenčev“ dopisnik skuša v isti sapi na najbrezvestnejši način in pavšalno brez navajanja imen in slučajev naše somišljenikevinogradnike pred svetom sramotiti, češ: mi klerikalci smo že itak osramočeni, vr-

LISTEK.

„Škandal za cel slovenski narod“.

Kaj menite, gospod urednik, da je najnovejši škandal za ves slovenski narod? Morda klerikalna konsumna društva ali način boja, kakoršnega nadaljuje „Slovenčeva“ stranka z narodno stranko, ali to, da hodi slavna vlada kar mimo nas Slovencev na dnevni red? Pa — to so malenkosti, to so ničle nasproti velikanskemu škandalu, katerega je provzročil ubogi Valenčič s svojo knjigo „Vzgoja in omika“.

Gdč. urednica „Slovenke“ imenuje to ubogo, nedolžno knjigo „Škandal za cel (?) slovenski narod“. (št. I, str. 22).

Ker se je nad to knjigo tako silno razjezila, sklepam, da ne ume namena takih knjig, kakoršnih imajo drugi narodi kar cele literature. Vse smete prenesti na slovenska tla: razne organizacije, ki so v drugih narodih potrebne in na mestu, a se našemu narodu kar nič ne podajo in posrečijo; dekadentski in secesionistični slog, ker če ni lep, je pa modern, le taka knjiga

se ni smela prikazati pri nas, ki smo vse gavedni in 300 let pred vsemi drugimi narodi!! Kolikor vem, je to knjigo prav pohvalil naš „Ljubljanski Zvon“, „Slovenski Narod“ in pa revica jaz, ki nisem spoznala, da je ta knjiga škandal. Vsem se je menda zdela knjiga potrebna — pač smo nazadnjaški!

Gdč. Ivanka je prečitala vso knjigo do zadnje strani, česar jaz in velika večina nismo storili. Gdčna. Ivanka se je celo tako ugloabila vanjo, da je mislila, da je gospod pisatelj spisal vse — zanjo. Jaz sem knjigo tako razumela, da naj posname vsakdo iz nje, česar mu je treba — jaz sem zase tudi našla nekaj. Mimo zaglavij, ki niso imela zame prav nič, sem šla modro mimo; — tako na pr. sem šla mimo pisem prav urno dalje, misleča si: No, to je g. pisatelj napisal za koga drugega, ne zame. Videla sem samo dvojezična imena posameznih krajev in na to sem tudi opozorila gospoda pisatelja.

Mimo vojakov sem tudi šla kakor prava Tržačanka kar mirno in prepustila, da se nanje in na njihovo „imenitnost“ ozira kdo drugi, kateremu je vojaštvo bolj na srcu nego meni.

Kar se tiče ženitve in zaročitve — moj Bog, ali gdčna urednica res ne pozna

nobenega tacega fanta, v katerem srce mnogo govori, usta pa molče? In če je g. Valenčič mislil tudi na take, ali je to res taka profanacija ljubezni in zakona? Ko sem jaz čitala ono zaglavje — kako bi pač kot ženska šla mimo kaj tacega? — pomilovala sem ljudi, ki potrebujejo takih navodil, a bila sem si tudi v svesti, da je nekaj takih ljudi, in da tem pride to zaglavje gotovo prav.

Gospod pisatelj uči v svoji knjigi tudi, kako je treba poljubljati, in gdčna. Ivanka se je s prijateljem vred temu smejala. Naj ji navedem iz nekega lista: „Poljubila sta se (na ulici, zvečer), da je odmevalo od sosednih hiš!!“ — Ali ni tema dvema Valenčičeva knjiga potrebna in ako sta osebi izmišljeni, ni li knjiga potrebna pisatelju, da bi tacega poljuba več ne spravil na popir? Iz tega je razvidno, da je tudi to, na videz tako smešno poglavje včasih prav potrebno.

Kako se je vesti o raznih prilikah tu in tam, kako „se usekniti, kihnuti, jesti, piti, sedeti“, mislim, da tudi ni pisano za gdč. Ivanka. Ali jej pa niso znani tisti ubogi kmetje-župani in tisti priprosti možje v raznih šolskih svetih na deželi? Ali jih ni še nikoli videla, kako so v zadregi? Ali ne pozna pripovedke o onem kmetu, ki je v

župnikovi sobi pljuval na tla, in ko ga je župnik opozoril, da je za to pljuvalnik, se je oni odrezal: — „Zame je tudi tu dobro“ —?

Pa kaj samo kmetje! Tudi mnogi n naobražencem — ali ki hočejo vsaj biti taki — so te najprimitivnejše stvarice uljudnosti potrebne. Videla sem enkrat duhovnika, ki je pel evangelij, med petjem se odkašljeval in pošteno pljuval pred oltar!

In koliko poznam gospodov in gospic, ki bi jim bila „Vzgoja in omika“ prav nujno potrebna!

Dasi imamo Slovenci — kakor piše gdč. Ivanka — važnejših nalog in opravil, nego vaditi se lepemu obnašanju (?), vedenju in dasi, kakor piše urednica „Slovenke“ dalje, ni naš narod aristokracičen, marveč delaven narod in je le v delu njegova moč in spas — vendar smemo tudi od posameznega Slovenca zahtevati, da bodi vsaj tak, da se ne bo drugim studil, nego da bode poznal tista pravila omike, ki so last vseh kulturnih narodov.

Zametati ta pravila dostojnega in uglajenega vedenja, priljudnega mejebojnega občeovanja pa more le človek, ki v boljšo družbo sam ne more ali pa ne sme. Res je, da „ostane kmet, četudi dopoldne spi“, toda poznanje teh družabnih pravil

zimo še na nasprotnike po mogočnosti mnogo blata, da bo svet tudi njih — četudi nezasluzeno — tako obsodil, kakor je nas obsodil. Ljudstvo, ki je na znanem vipavskem shodu s tako elementarno silo proti petijotarjem demonstrovalo, je pošteno, in vse ostudno in brezsravno klerikalno obrekovanje mu v poštenem svetu poštenega imena ne odvzame. To orožje vas samo obsoja in ubija!

Glede „nemškutarja“ Mayerja omenjam vam le toliko, da si ga oglejte v družini, v otrocih in javnem življenju, in povejte nam, koliko bi žrtvovali, da bi samo jednega Mayerja imeli, dočim moramo mi obžalovati, da ni kaj več taci mož meji nami.

Preostajata mi še dva šaljivca: Uršič in župnik Demšar. Uršiču naj odgovorim le to v pojasnilo njegove vneme za združeno organizacijo, da se je bil leta 1893. približal meniš predlogom, naj jaz, on, Mayer in Hrovatin sadjarsko za drugo uničimo in v akcijsko društvo spremenimo; mi trije naj bi dali denar, on pa svoj trud; jaz sem ga seveda zavrnil, toda on ni odnehal, nego je na svojo pest to „delo pozneje izvršil“; to izpovem pod častno besedo!

Glede pograbljenih podpor ob povodnji so pa Uršiču Šentvidci dajali svoj čas za služenje odgovor: V procesiji so mu nesli oslovsko glavo pred hišo, na javnih cestah so pljuvali za njim, in ako se mu ni nič zgodilo, zahvaliti se ima le klerikalni struji, ki je vplivala, da so smeli pokojni Obreza, župnik Tomažič in Uršič deliti podpore tako, da je prišlo največ v žep podoro delečega župana Uršiča, dočim niso siromaki, katerim je voda vse odnesla in hiše podirala, ničesar dobili. Ne tolažite, g. Uršič, svoje vesti s tem, da se vam ni ničesar zgodilo, marveč dokažite svet, da se je podpora pravično in nepristransko delila, da se ni siromakom vnebovpijoča krivica zgodila. Ljudski glas, ki je božji glas, obsodil je vas! Na vprašanje glede podraške čitalnice, katero ste naravnost name naslovili, odgovorim vam, da umazanost ni moja čednost, in da tudi nisem dolžan niti vam niti sploh komu o svojih darovih računov polagati; vprašam vas pa vendar: 1. Koliko vinarjev ste pa ostali udje za zgradbo „Čitalniškega doma“ obljubili? 2. Koliko so znašali stroški cele društvene knjižnice in za nakup številnih novih knjig? in 3. koliko je plačala čitalnica za vezanje in nakup knjig, in kdo je plačal ostali dolg, ki ni bil ravno majhen, vsekako pa tolik, kolikerkšen je bil dotični moj zaslužek?

Razumete li sedaj?

„Slovenec“ ljubi „šlagerje“, zato se je široko in oblastno razkoračil ter vpije kakor turški derviš: 100 kron damo (— kdo pa? Imenujte se vendar, da bomo vedeli koga tirjati! —) tistemu, ki nam dokaže, da je kak duhovnik za posojilnico agitoval, in zopet drugih sto kron zato, ako se nam dokaže, da smo kakemu liberalcu pred pretekem plačilnega obroka glavnic napovedali, ker ni hotel klerikalno voliti itd.

Mi to ponudbo sprejememo, toda le takrat, ako nam „Slovenec“ pove, kdo bo to

mu more le koristiti, delati ga simpatičnejšega in okretnejšega povsod, zato pa tudi — srečnejšega.

„Naravno“ vedenje, kaj pomeni ta fraza? Ali ni surovost tudi — „naravna“? Prav tako naravno pa je, ako zna biti človek uljuden, prijazen, okreten in celo fin. Da knjiga Valenčiča ne priporoča smešnega spakovanja in pretvarjanja, tega niti gđc. Ivanka ne more trditi, saj se obrača pisatelj pri vsaki priliki proti neslanostim.

Kdor pa to knjigo čita, naj misli na znani izrek, da vse ni za vsakega in naj si vzame iz nje, o čemer vsa, da mu nedostaja in kar je njegovi osebi primerno. Knjiga je pisana za vse sloje, zlasti pa za odraslo mladino. Ako je pri tej knjigi kakov „škandal“, je to, da so pri nas še taki ljudje, ki take knjige in njenega namena ne umejo in se nad njo spodtikajo ne vedoči, da vsa tista pravila niso pisana za vse in da si morajo posamezniki zbirati, in ako kdo zase ničesar ne dobi, tem bolje. Misli naj pa, da je za nekatere ljudi to in ono vendar potrebno in koristno. Slovencem se itak vedno očita, da so kmetski, neomikani, nefin narod. Valenčičeva knjiga pomore vsaj nekoliko, da postane to očitjanje še bolj neumestno.

plačal, kajti živo nam je še v spominu, da dolzuje še danes dotični njegov dopisnik družbi sv. Cirila in Metoda 2000 kron!!

Mi nismo taki umazanci, nego smo pripravljeni dokazati, da je župnik P. celo v spovednici za klerikalno posojilnico večkrat agitoval, da so tudi drugi duhovniki za njo agitovali, da je znani „slovenski“ župan, odbornik klerikalne posojilnice, (in istotako tudi Lavrenčič) po Dupljah tako daleč agitiral in grozil pri volitvah, da bo tudi Slapska posojilnica, s katero so oni dogovorjeni, glavnic odpovedala, ako klerikalno ne volé; da je dekan Erjavc osebno odpovedal Misleju iz Dupelj že dovoljeno in z velikimi notarskimi stroški vknjiženo posojilo z besedami: „Ker ste z nasprotno stranko volili in z nečistniki potegnili“, da ste nekemu vipavskemu uradniku glavnic odpovedali in mu celo naprej plačane obresti vrnili, ker je liberalno volil itd. itd.

Dokazali vam bomo pa vse takrat, ko bode obljubljenih 200 kron na varnem mestu položili. Temu dosledno obečam jaz, „Ivan Kruti“ tudi 100 kron tistemu, ki mi dokaže, da sem pristavil zlorabljač uradno oblast, na občinski razglas, zadevajoč po gosp. župniku Demšarju premlevano iztirjevanje občinskega prispevka k žup. plači premišljeno opazko: „Da bo občinski sluga hodil po hišah povpraševati, kdo je voljan plačati nanj pripadajoči del, in kdo se bo pritožil“, in da sem se jaz komurkoli izrazil: „Jim bom že pokazal, kateri nočejo ugovora podpisati“, ter sem pripravljen to svoto na zahtevano mesto položiti zajedno z 200 kronami od nasprotne strani!

Gospoda klerikalna! Varate se, misleč, da se tresem za županski ali poslaniški sedež. Na nobenega se nisem in se ne bom usiljeval; pač ste mi pa Vi za poslaniškega pri raznih prilikah namigavali in me s sirenskimi glasovi vabili, ali zastoni, kajti nisem slabček, marveč ostajam zvest svojemu značaju in prepričanju ter stranki, kateri mi je čast služiti! Dokler bo narodnonapredna zavest po naših občinah tako čvrsta in živa, kakor je danes, ni se nam bati niti za županske niti za poslaniške sedeže, in da to tako tudi v bodoče ostane, skrbel bode s svojimi zvestimi prijatelji vaš

„Ivan Kruti“.

V Ljubljani, 5. marca.

Položaj na desnici.

„Linzer Volksblatt“ poroča, da Čehi še niso sklenili, da ne bodo delali obstrukcije, da je zategadelj nevarnost za obstoj desnice še vedno velika, da se vrše za kulisami mnogo in važna pogajanja ter da se vlada in stranke že bavijo z vprašanjem, kaj se naj postavi na mesto desnice. Da je na desnici v istini mnogo vzroka, da razpade, kažejo grožnje Poljakov in nemških klerikalcev, da izstopijo takoj iz desnice, ako začno Čehi obstrukcijo, in sedanja needinost glede prvega podpredsednika v parlamentu. Čehi so odločno proti temu, da bi se volil na Pištakovo mesto

Tudi je to krivično, ako se kdo spodtika nad tem, da je knjigo spisal tak in — kako bi rekla — tak neznaten mož in neznani pisatelj. Knjigo bi bil lahko spisal prav tako lahko kdo drugi, ker je gospod pisatelj snovle posnel potujih virih in za to ima sposobnost vsak, ki zna le pisati slovenski in pozna jezik, iz katerega prevaja. Knjigo bi — recimo — lahko spisal tudi Peter ali Pavel, da ima le smisla za take stvari.

Sicer pa je najboljši dokaz, da je taka knjiga potrebno, dejstvo, da je pošel Veselov „Omikani Slovenec“ popolnoma, in da je tudi Valenčičeva knjiga že skoraj razprodana.

Tako, gospod urednik. To mi je bilo na srcu, odkar sem prečitala ono uničujočo, „gromonosno“ oceno v „Slovenki“, a saj veste ali prav za prav ne veste, kako dela človek, če ni primoran pisati in če lahko odlaša od danes do jutri. Vi znate samo zato, kako je človeku, ako ima pred očmi vedno določeno uro in pa besedo: moraš, zato Vas pomilujem in Vas nič ne zavidam.

V Trstu, na pepelnico 1900.

Mária.

Nemec, tako da bi imeli Nemci v predsedstvu dva zastopnika, ter zahtevajo, da bodi I. podpredsednik Slovan. Jugoslovani in češki veleposestniki niso proti Nemcu, a zahtevajo, da ta ne bodi bivši obstrukcionista. Poljaki in nemški klerikalci pa ne stavijo niti tega pogoja ter so pripravljeni glasovati za nemškega kandidata Pradeja, tega zaupnika nemške narodne stranke in somišljenika Wolfa. Tako je bilo torej desničarsko vodstvo prisiljeno, da je sklenilo prepustiti strankam, da volijo kakor hočejo ter celo priporočalo, naj dobi levica zastopnika. V torek, t. j. jutri bode imel izvrševalni odbor desnice še enkrat sejo glede volitve podpredsednika. V sredo pred volitvijo pa bodo imeli vsi klubi seje.

Amnestija na Francoskem.

Francoska vlada je stavila senatu predlog, da se naj ustavijo vse tožbe in preiskave, ki so v zvezi z Dreyfusovo zadevo ter vsa začeta kazenska pregananja. Predlog bo nedvomno sprejet ter s tem nova obravnava proti E. Zoli odpade. Obravnava bi se morala začeti že prihodnji teden. Vlada noče z novimi pravdami iznova vznemirjati naroda, zato bo vse pokopala.

Vojna v Južni Afriki.

Robertsove čete so prišle samo šest milj dalje od Koodoosranddrifta, ter so sedaj pri Ostfonteinu, zahodno od Emausa. Primanjkuje jim živil, tako da so dobivali vojaki tekom zadnjih štirinajstih dni le po pol racije, manjka pa tudi vode. Radi tega je poginilo več mul in konj. Ker so podrli Buri vse železniške proge, morajo ves svoj train peljati s konji in mulami, kar je sila zamudno. Roberts ima okoli 40 do 50.000 mož, ki popravljajo sedaj razne proge, da bode mogla Robertsova armada proti Bloemfonteinu in Winburgu. Samo okoli 7 milj proti vshodu stoji 7000 Burov, ki imajo nalogo zadrževati Roberta tako dolgo, da bode imel Joubert dovolj čet zbranih in da bodeta Bloemfontein in Winburg zadostno utrjena. Iz Natala so se umaknili že do malega vsi Buri, le nekaj predstraž opazuje Bullerjevo armado, ki sedaj počiva. Whitejeva vojska je strašno sestradena in utrujena ter se mora spočiti. White je izgubil tekom obleganja 100 častnikov in 1095 mož, ki so ubiti ali ranjeni. 8000 mož je v bolnišnicah. Predsednik Transvaalu, Krüger je odpotoval k predsedniku republike Oranje ter bodeta imela baje, že posvetovanje glede mirovnih pogajanj. Tudi voditelji Afrikanderjev so se baje odpeljali v London, da vpeljejo mirovna pogajanja. Dr. Leyds je izjavil, da Buri na mir še nikakor ne mislijo, ker imajo še 50.000 mož v orožju.

Dopisi.

Iz Preserja, 3. marca. Čudne razmere so pri naši c. kr. pošti. Povsod drugod se nove pošte ustanovljajo zato, da se ljudstvu olajša poštni promet, pri nas smo pa menda dobili novo ustanovljeno pošto zato, da kolikor možno poštni promet zadržuje. S kakim veseljem so ljudje pričakovali, da bi se bila nova pošta prej ko prej odprla, a to njih veselje se je kmalo ohladilo in končno spremenilo v nejevoljo. Vsak ima dosti, da le enkrat dobi kako priporočeno pošiljatev. Koliko sitnosti in potov ima prej, predno pošiljatev more sprejeti! Kaj pa šele, če dobi denar po poštni nakaznici! Pisec teh vrstic je dobil denarno nakaznico 2. februarja oddano 1. februarja t. l. a pošta mu je denar izplačala milostno šele 10. februarja.

Na vseh c. kr. poštah so sprejemali še v januarju stare poštne nakaznice, a naša c. kr. pošta je stare tiskovine prečrtovala in vračala. Za uradna pisma je zahtevala, da mora vsak načelnik urada sam osebno po pisma hoditi na pošto. Šele gosp. c. kr. poštni nadkomisar nam je „izposloval“, da smemo tudi za uradna pisma dati pooblastilo pismonošu, da nam tudi uradna pisma prinese. Enkrat ali dvakrat bi že pisal pooblastilo, a to bode treba brez številkokrat, ker se pismonoše tako hitro menjavajo. 7 mesecev imamo pošto in je že 7. poštni sel. Tudi stanovanje išče že tretje. Pa zakaj taka menjava? Pri naši c. kr. pošti veljajo samo tiste postave, s katerimi se more ljudem nasprotovati, ne pa tudi tiste, s katerimi bi bilo ljudem ustreči. Naša pošta pač misli, da je ljudstvo radi nje tu, a ne ona radi ljudstva.

Naštel bi lahko mnogo slučajev, kako se tu na pošti s strankami ravna, a o tem drugo pot. Slavno c. kr. pošto direkcijsko pa prosimo, naj nemudoma potrebno ukrene, da se razmere na tukajšnji pošti korenito spremenijo. Ali so c. kr. poštne uradi za nadlogo ali za uslugo ljudstva? Prosimo hitrega pojasnila. —

Eden za mnogo drugih.

Iz Novega mesta, 4. marca. Ker vam še nihče ni poslal poročila, kako da se je obnesel 17. svečana „Ronacharjev večer“ „Dol. pevskega društva“, si ne morem kaj, da ne bi jaz poročal o sijajnem vspehu tega zabavnega, vsakovrstnih točk tako bogatega večera. Pevske točke so se pod vodstvom g. Hladnika kakor vselej tako tudi sedaj fino proizvajale; tudi šaloigra „Eno uro doktor“ se je obnesla izvrstno. Obilo smehu in radosti je obudil kvintet „kofetario“, uprav presenetila nas je „Gigerlina“ s svojim finim nastopom in elegantnim kretanjem tako, da se je morala točka ponavljati. Mnogo pohvale so želi tudi tamburaši „žabji kvartet“ in „Charles Esprit“, ki je občinstvo s svojimi čarovnijami izborno zabaval. — Največjo senzacijo in najburnejšo pohvalo so pa brez dvoma dosegli obče pri- ljubljani Parmovi „Mladi vojaki“. Bila je to točka, ki so jo naše gospodične v svojih ljubkih kostumih (kot „Burski junaki“) proizvajale tako gibčno in fino, da gromovitemu ploskanju ni bilo ne konca ne kraja. — Dvorana je bila natlačeno polna, vendar bi bilo želeli, da bi bil program v prihodnje nekoliko krajši. Ples, ki se je razvil po končanih točkah, je trajal doranega jutra. Tudi predpustna maskarada, dasi manj obiskana, je dosegla popolnoma svoj namen. Mask sicer ni bilo veliko, a bile so zato tem elegantnejše in lepše. Zabava je bila neprilijena in živahna. Upam, da mi bo kmalu mogoče, poročati vam o prihodnjem zabavnem večeru „Dol. pevskega društva“.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. marca.

— Osobna vest. Naš rojak ministerialni koncipist dr. Ivan Žolgar habilitoval se je na Dunajskem vseučilišču kot privatni docent avstrijskega upravnega prava. — Za učiteljico v Premu je imenovana gosp. Alojzija Debelak, doslej učiteljica na zasebni slovenski ljudski šoli v Gorici.

— Občinski svet ljubljanski. V sobotni seji, kateri je predsedoval podžupan dr. vit. Bleiweis, je poročal obč. svetnik Plantan o razpisu dež. predsedstva, s katerim se je sistiral sklep obč. sveta z dne 30. januarja t. l., da se morajo v bodoče vsi javni napisi v Ljubljani napravljati zgolj v slovenskem jeziku. Deželno predsedstvo je sistiralo sklep, sklicuje se na § 84. obč. reda, češ, da nasprotuje pravomočni razsodbi dež. zbora kranjskega z dne 15. avgusta 1894. oziroma deželno-zborski odredbi z dne 6. maja 1896., kakor tudi razsodbi ministrstva z dne 24. januarja t. l. Župan je vladno odredbo predložil pravnemu odseku s priporočilom, da naj nasvetuje obč. svetu pritožbo na ministrstvo, češ, da se tiče sklep samosvojega delokroga mestne občine, glede katerega je višja instanca dež. odbor, ne dež. vlada. Ministrska razsodba, na katero se sklicuje dež. predsedstvo, se tiče namreč le onega dela sklepa občinskega sveta z dne 3. okt. 1899., s katerim se je odobrila županova odredba glede nabitja samoslovenskih uličnih tabel na levem bregu Ljubljance, in po tem takem ne izreka nič drugega, ko da bi se imelo vspostaviti stanje, kakoršno je glede javnih uličnih napisov v Ljubljani bilo pred 6. dnem septembra 1899. Nikakor se pa omenjeni razsodbi c. kr. ministrstva za notranje stvari ne more podtikati namena, da bi se mestni občini sploh bilo prepovedalo vsakršno nadaljnje sklepanje glede uličnih napisov. Sicer pa župan v svojem poročilu pripominja, da c. kr. dež. predsedstva razpis z dne 21. t. m. tudi zato ni pravilen, ker se sklicuje na razsodbo deželnega zbora kranjskega z dne 15. avgusta 1894. in na deželnozborsko odredbo z dne 6. maja 1896., ko vendar dež. zbor kranjski za kako razsodbo ali odredbo v zadevi uličnih napisov ljubljanskih ni kompetenten in je tudi v resnici nikdar izdal ni. Poročevalec obč. svetnik Plantan opozarjal je na to okolnost, da

deželno predstvo s tem razpisom samo nasprotuje temu, kar je izreklo meseca septembra lanskega leta — rušuje rekurz Dzimskega in sodrugov — da je namreč občinski svet le poslužil se svoje pravice, ko je določil napise za ulične tablice. Vlada ima v zmislu š 84. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano res pravico, razveljaviti sklep občinskega sveta, ako isti greši proti obstoječim zakonom. Tu pa se ni grešilo proti nobenemu zakonu in vlada zaradi tega tudi nima pravice, z železno svojo pestjo poseči v to zadevo. Vlada se sklicuje na razsodbo deželnega zbora (recte deželnega odbora) iz leta 1894., a ta naredba ni zakon, in nazori deželnega odbora se v teku let pač lahko spremene. Če bi obveljalo načelo deželne vlade, potem bi v Ljubljani pač do sodnjega dne ne dobili slovenskih uličnih tablic. Poročevalec je nasvetoval, naj občinski svet proti razpisu deželnega predstva sklene priziv na ministrstvo notranjih stvari. Nasvet poročevalca Plantana bil je soglasno sprejet. Prošnja mestne babice Ivane Šusteršičeve za povišanje miloščine je bila odklonjena. Potem pa je g. podžupan zaključil sejo.

— **Narodna-napredna stranka na Goriškem** bo imela v četrtek v Gorici zaupni shod, na katerem se organizira, proglasi svoj program in izvoli izvrševalni odbor. Povabljenih je nad 120 veljavnih mož iz cele dežele.

— **Napredno-narodna stranka na Goriškem**. Za zaupni shod, ki je določen na dan 8. t. m., je bil izdan naslednji oklic: „Vspeh dopolnilne volitve 29. januarja t. l., ko je dobila narodno-napredna stranka večino, a ni še zmagala, je sam na sebi najbolj očitni dokaz, da je postala dosedanja organizacija stranke nezadostna in da jo treba popolniti. Ni v interesu stranke, da pada vsa odgovornost za vspehe in nevspehe na rame dvojice ali trojice oseb. Delo treba deliti, napotiti ga po stalnem načrtu, za kateri odgovarja cela stranka; skratka: pokazala se je nujna potreba, izvesti ožjo organizacijo naše narodno-napredne stranke. V ta namen sklicujemo zaupni shod naše stranke v prostore „Slovenske Čitalnice“ v Gorici dne 8. marca t. l., na katerem proglasimo slovenski javnosti svoj program in izvolimo izvrševalni odbor. Shod bo zaupen. Vstopnice se bodo glasile na imena. Kdor je dobil vstopnico že s tem oklicem vred, naj nam naznani iz svoje okolice imena tistih somišljenikov, ki bi se radi udeležili shoda. Resolucije, ki bodo obsegale načrt našega programa in ožje organizacije, dobe udeležniki na shodu. Somišljeniki! Pridite ta dan v Gorico, da postavimo trden, neporušen temelj bodočnosti našega naroda na napredni podlagi in da izvedemo prepotrebno ožjo organizacijo naše narodno-napredne stranke. Dokažimo svetu, da Goriška se ni potopila v morju nazadnjaštva, marveč, da se prepodaja čvrsta in zdrava v duhu napredujočega človeštva. Na svidenje! V Gorici, dne 25. februarja 1900. Dr. Josip Stanič, odvetnik, dr. Henrik Tuma, deželni poslanec, Andrej Gabršček, lastnik „Goriške Tiskarne“.

— **Lex Heintze v Novem mestu**. Srečno Novo mesto! Usoda mu je naklonila okr. glavarja, ki je daleč nadkrilil vse nemške državnike in se izkazal kot mož, ki je kos najtežavnejšemu položaju. V tem, ko se v Nemčiji še bije velik boj zaradi takomenovane lex Heintze, v tem, ko si je tamkaj radi tega zakona še vse v laseh, znal je novomeški glavar tak zakon v svojem kraju kar na tihem upeljati. Kdaj se je to zgodilo, tega nihče ne ve, izvrševati pa se je začela novomeška lex Heintze dne 27. februarja t. l. Uspeh je bil popoln! Ta dan je namreč prišel k novomeškemu trgovcu gosp. Alfonzu Oblaku sluga okrajnega glavarstva s poročilom, da zaukazuje gosp. okrajni glavar, naj se nemudoma od strani iz izložbe Prešernova umetniška razglednica, češ, da je pohujšljiva, ker ima na njej naslikani ženski angelj — gola prsa. Ta ukaz je bil izdan na najprimernejši dan, namreč na pustni torek, in je našel tudi primeren odmev med občinstvom. Z njim je gospod glavar prekosil vse tiste kričaje, ki so v nemškem državnem zboru rogovili proti svobodni umetnosti in prekosil je s tem ukazom celo berlinsko policijo. Ta se je spodtikala le ob popolnoma golih podobah na neki Böcklinovi sliki,

novomeškemu glavarju pa se zdi celo nedolžna, vseskozi decentna slika na Prešernovih razglednicah pohujšljiva. Ne mislimo se z gosp. glavarjem spuščati v razpravo o umetnosti sploh in o pohujšljivosti umetniških proizvodov, ker smo prepričani, da je to zanj s sedmimi pečati zapečateni knjiga, to pa nam lahko verjame, da bi se ves svet na glas smejal, ako bi izvedel za njegov ukaz in poznal razglednico, na katero je padla njegova nemilost. Ako se novomeška mladina ne bo ob ničemer drugem pohujšala, kakor ob teh razglednicah, potem pridejo Novomoščani kot angeljsko nedolžni ljudje v nebeško kraljestvo. Priporočali pa bi gospodu glavarju, naj svoje lex Heintze ne vporablja samo tedaj, kadar se gre za nedolžne razglednice, ampak naj se je spomni tudi tedaj, kadar bodo zopet hodili „gospodje“ h kaki Lizi v vizite!

— **Odbor „Kmetijske družbe za Trst in okolico“** sprožil je v zadnji „Edinosti“ med svet to-le izjavo: „Podpisani odbor izjavlja, da ni v nikaki, bodisi posredni ali neposredni zvezi z neresničnim, v „Slovenskem Narodu“ od dne 24. februarja t. l. priobčenim dopisom: „Neizposlovana državna podpora“ in globoko obžaluje, da se je v istem napadlu visoko spoštovanega in za našo družbo velezaslužnega poslanca, g. Frana Povšeta.“ Nismo hoteli verjeti svojim očem, ko smo prečitali to izjavo! Da gospodje z nami niso v nikaki, niti posredni, niti neposredni zvezi, tega ni bilo treba svetu oznanjevati. Taka zveza bila bi tudi brezpomembna, bodisi za jedno, bodisi za drugo stran! Resno besedico pa moramo s temi gospodi, pred kojimi snema „Edinost“ svoj klobuček, ter se jim klanja do zemlje, spregovoriti, če nam očitajo — in sicer na slovesen in oficialen način — da smo pisali neresnico, in da smo dne 24. februarja t. l. priobčili neresničen dopis. S tako izjavo se je kmetijske družbe odbor korenito osmešil, posebno ker jo je razobesil na planke tistega lista, ki je nam nasproti priznal, da smo resnico pisali, ter priznal tudi, da o dotičnem škandalu le zategadelj ni pisal, ker so ga gospodje odborniki sami prosili, da naj za božjo voljo molči. In sedaj se predrzne „odbor kmetijske družbe za Trst in okolico“ nam neresnico in laž v obraz metati! To pač presega vse meje, posebno ker gospodje v Trstu prav dobro vejo, da imamo na razpolago priče, kojih imena bi prej kot ne slavnemu odboru samemu služila v največje presenečenje. Če hočejo gospodje, dasi niso dobili nikake podpore, servilni biti nasproti visokospoštovanemu in za njihovo družbo velezaslužnemu gospodu poslancu Povšetu, si to veselje lahko privoščijo, samo tako daleč ne smejo segati, da bi na naše troške pošiljali v svet neresnične izjave!

— **Slovensko gledališče**. Jutri, v torek, 6. t. m. je v gledališču dramatična predstava in koncert ruske narodne pevske družbe Nadine Slavjanske (40 oseb v staroruskih kostumih 16. in 17. stoletja) ter koncert velikoruskega Balalajka-orkestra pod vodstvom Nadine Slavjanske. Vzpored koncerta: I. oddelek. 1. Ruska vojaška koračnica. 2. Venec starih ruskih narodnih pesnj. 3. „Kovač“ (ruska narodna). 4. Svoj prstan skrijem. Pesmi poje zbor a-capella. II. oddelek. Velikoruski Balalajka-orkester svira: a) „Mesec jasno sveti“, pesem (iz gouvemementa Smolenskega), priredil Andrejev. b) „Vojaška“, priredila N. Slavjanska. b) „Barinja“, ruska plesna pesem. — III. oddelek. Cerkveni zbori. 1. Oče naš! v slogu petja samostanskih cerkvenih zborov 16. stoletja (s Kijeva). 2. Pesem kerubinov, zložil Bortnijanskij. — IV. oddelek. 1. Legenda, zložil Čajkovskij. 2. Moška četverošpeva: a) „Megla pada“, zložil Vilboa. b) Dva gavrana, zložil Dargomižskij. 3. Rudeči sarafan, zložil Varlamov. 4. „Ej uhnem“, pesem „burakov“ na Volgi. — Pred koncertom igra osobje slovenskega gledališča jednodnejanjsko veseloigro „Pri puščavniku.“ Nadina Slavjanska koncertovala je pred kratkem s svojo na novo sestavljeno in priučeno družbo z velikim uspehom na Dunaju. Dunajski listi so letošnje koncerte te družbe veliko bolj hvalili, nego pred par leti. Posebna zanimivost je nastop velikoruskega Balalajka-orkestra. Cene za „utrišnje pred-

stavo v slovenskem gledališču niso zvišane in stalno abonirani sedeži za to predstavo in koncert veljajo. — Zaradi jutrišnjega koncerta ruske pevske družbe v gledališču spremenil se je repertoar tako, da gospa Lierka pl. Šramova iz Zagreba gostuje v četrtek, dne 8. t. m., v igri „Pariški potepuh“.

— **Slovensko gledališče**. Včeraj popoldne je bila zopet ljudska predstava ter so igrali „Od stopnje do stopnje“. In zopet se je pokazalo, kako pametno je bilo, da je vpeljala sedanja intendanca take popoldanske predstave z znižano vstopnino, saj je bilo gledališče natlačeno polno preprostega občinstva, katero ima v gledališču najrajši lahko zabavo, smeh, malo petja, malo plesa in za dodatek tudi malo joka. „Ljudske igre“, v katerih se mešajo sentimentalnost z moralizovanjem in pikantarija s karikiranjem ali z grozo, take dramatične zmesi, v katerih je za vsak želoček nekaj, uspevajo tudi pri nas najbolje. Tragedije, resne drame ne goutira niti naša „najvišja“ inteligenca, pač pa hodi po pet-, šestkrat k — ljudski igri. Tudi včeraj je bilo mnogo inteligence v gledališču, katere pri — „Sinu“ ni bilo. Morda se morejo naši pisatelji iz tega česa učiti! Igralo se je včeraj popoldne prav dobro. Na čelu vsem moramo imenovati gospo Polakovo, ki je v svoji stroki pač nedosežna in izvrstna. Občinstvo se ji je smejalo, da se je le pojavila. Žela je mnogo pleskanja. Imeniten partner ji je bil gosp. režiser Inemann ki je igral in pel kakor bi ne bil nikdar „Hamlet“. Ta mož je v istini dramatičen Proteus, vsak hip drug, a vedno izboren. Prav dobri so bili zopet gđ. Ogrinčeva, g. Housa, g. Deyl in gospa Danilova. Pohvaliti pa moramo še posebej gospo Housovo, ki se je iznova izkazala graciozno in ognjevitno plesalko csardasa, katerega je morala ponoviti. A tudi drugi so bili večinoma na svojem mestu. Zbor je pel točno in živahno. — Zvečer so peli zadnjikrat Wagnerjevo opero „Večni mornar“ z običajnim vspehom. Odlikovali so vsi pevci, zlasti pa gđ. Carneri, g. Noll, g. Pestkowski in g. Desari. Gledališče je bilo prav dobro obiskano. —

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** zboruje v četrtek, dne 7. marca ob 5 $\frac{1}{2}$ uri popoldan v kirurški operacijski sobi bolnice. Dnevni red: 1. Naznanilo načelnništva o došlih izjavah podpore z rednimi prispevki članov za ustanovo namenjene vdovam in sirotam članov društva. 2. Predavanja. a) Dr. phil. E. Kramer vodja kmetijsko-kemičnega preskuševališča v Ljubljani: „O kemični preiskavi vina, njega ponarejevanju, in kako ga naj presodi praktični zdravnik.“ b) Dr. V. Gregorič: „Začasno poročilo o zdravljenju „lupus-a“ z injekcijami živega srebra“. 3. Demonstracije. Na zadnjo okrožnico glede rednih prispevkov za ustanovo v podporo vdov in sirot članov našega društva odgovorili so nekateri člani; toda mnogo jih še manjka. Ti naj blagovole mi potom dopisnice naznaniti s kakim prispevkom, da so pripravljeni podpirati to gotovo človekoljubno akcijo. Naprošeni so tudi oni člani, ki so pri zadnji seji izjavo podpisali, ne da bi določili svote, da mi tudi naznani. Sloga ja čii! Dr. E. Šlajmer.

— **Laški deželni poslanci istrski** so imeli v soboto v Poreču posvetovanje kako doseči modus vivendi s slovenskimi poslanci istrskega deželnega zbora.

— **Društvo tiskarjev na Kranjskem** je ravnokar izdalo svoje letno poročilo za čas od 1. januarja do 31. decembra 1899. Društvo ima 9 častnih in 102 redna člena. Društveno premoženje je koncem minolega leta znašalo 34 969 kron 36 vin. Bolniških podpor je društvo izplačalo v skupnem znesku 2154 kron 52 vin.

— **Mestna posredovalnica za delo in službe v Ljubljani** Mestni trg št. 27. Od 24. februarja do 2. marca je dela iskalo 15 moških delavcev in 42 ženskih delavk. Delo je bilo ponudeno za 24 moških delavcev in za 34 ženskih delavk. 76 delavcem se je nakazalo 50 odprtih mest in v 34 slučajih se je delo vsprejelo in sicer 6 moških in 28 ženskih delavk. Od 4. januarja do 2. marca je došlo: 663 prošenj za delo in 424 deloponudeb.

— **Srebrni denar po 5 kron** pride že ta mesec v promet. Dotična naredba razglasi se še tekom tega tedna.

— **Gimnazijsko poslopje v Kranju**. Občinski zastop kranjski je v zadnji svoji seji sklenil, napraviti prizidek pri gimnazijskem poslopiju v svrhu, da se dobe še tri učne sobe, ako prevzame država kurjavo v gimnaziji, ki stane sedaj občini 1800 kron na leto. Če bi pred prihodnjim šolskim letom ne bilo mogoče, dovršiti prizidka, preskrbi občina drugod začasne učne prostore, da ne bo treba dijakov odganjati.

— **Mestna hranilnica v Radovljici**. V mesecu svečanu 1900 je 150 strank vložilo 56 034 kron 96 vin., 116 strank vzdignilo 32 731 kron 45 vin., 28 strankam se je izplačalo posojil 33 350 kron, denarni promet 248 432 kron 26 vin.

— **Konja dežel. predsednika** sta se danes dopoldne na Glincah pri nekdanji Bobenčkovi gostilni splašila in sta dirjala s praznim vozičkom proti mestu. Nasproti „cesarskemu vrtu“ sta zadela konja z vozičkom v obtovorjen voz Franceta Javornika, posestnika na Glincah in sta padla. Voziček se je prevrnil in pokvaril. Konja sta se odtrgala od voza in sta dirjala naprej. Pri tobačni tovarni ju je vstavil Janez Babnik, posestnik v Spodnji Šiški. Jeden konj je pohabljen. Kočijaž Andrej Vencel, ki je bil na vozu je padel z voza in se je menda tudi malo potolkel.

— **Z rešilnim vozom** so prepeljali včeraj v deželno bolnico 81 let starega, bivšega paznika v predilnici, Antona Bašata, kateri je v slednjem času stanoval v Koldvorskih ulicah št. 20 sam v jedni sobici. Ker ga že dva dneva ni bilo iz sobe, so s silo odprli stanovanje. Našli so ga ležati vznak v postelji, noge so mu visele na strani čez posteljo in se ni mogel ganiti, tako je bil oslabele. Bašata je služil 40 let v predilnici.

— **Prijet tat**. V soboto popoldne je prodajal neki tujec pri fiakarjih na Dunajski cesti srebrno žepno uro. Pri tem ga je zasčil policijski stražnik in ga malo poprašal, kdo in od kod je. Tujec je dejal, da je Janez Čermak iz Beričevega, kar pa mu stražnik ni verjel, ker je tujec govoril slovenski s češkim naglasom. Tujec je bil aretiran in je šele potem priznal, da je Vencel Linhart s Kladna na Češkem. Pripoznal je tudi, da je svojemu tovarišu v Beljaku ukradel 46 kron.

— **Iz ljubosumnosti** je v Pulju neki Friderik Pintar poskusil umoriti svojo ljubo, Heleno Donatič in njeno mater. Napadel ju je z nožem in ju smrtnonevarno ranil, potem pa ušel. Redarji so ga našli v neki gostilni popolnoma mirnega pri vinu.

— **Testenine** so se dosedaj pri nas zelo malo uporabljale. Italijanska industrija, ki dela z velikimi stroški, bije se vrhu tega še v taki konkurenci, da ji ni mogoče kaj dobrega napraviti. Z veseljem beležimo tedaj, da se je naši domači tvrdki „Prvi kranjski tovarni testenin Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici“, katera dela z vodno silo in z malimi stroški, posrečilo izdelovati tako okusne in tečne testenine, da nadkrijuje vsake druge. Ker so pa vzlic temu v cenah enake drugim, ni čuda, da sega ljudstvo tako pridno po njih.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 5. marca. Na mesto dr. Bilinskega izvolil je poljski klub grofa Dzieduszyckiego svojim podpredsednikom. V parlamentarno komisijo so bili izvoljeni: Abrahamowicz, Kozłowski, Milewski, Czeż in Duleba, ki so vsi nasprotniki ožje zveze Poljakov z levico. Bilinski se je v tej seji poslovil od kluba. Jaworski mu je v imenu vseh členov izrekel najtoplejšo zahvalo za njega uspešno delovanje.

Dunaj 5. marca. „Neues Wiener Tagblatt“ podtika podpredsedniku Lupulu izrek, da mu je dobro plačano mesto upravnega svetnika pri kaki delniški družbi veliko ljubše, kakor podpredsedništvo poslanske zbornice.

Dunaj 5. marca. Danes zboruje tukaj enketa premogarjev in lastnikov premogokopov. Posredovanja se nanašajo na osemurni delavnik.

Rim 5. marca. Parlamentarni položaj je vsled obstrukcije skrajne leve postal jako kritičen. Govori se, da ima ministrski predsednik Pelloux že dovolilo kraljevo, razpustiti poslansko zbornico, dasi oficijozni listi doslej o

tem še ničesar ne povedo nego samo rote večino, naj premeni pravilni red.

Bruselj 5. marca. Iz Bloemfonteina se poroča, da so Buri sklenili zapustiti ozemlje okrog Rensburga in da so ta sklep že izvršili.

London 5. marca. Krüger je izdal oklic na Bure v Natalu, naj ostanejo zvesti burski stvari, češ, da ta gotovo zmaga, četudi so Angleži dosegli nekaj uspehov.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda. so meseca februarja t. l. poslali prispevkov p. n. gospoda in društva: Podružnica v Laškem trgu 39 K 40 v. posojilnica v Kamniku 60 K, beneficijati Iv. Trpin v Šmartnem pri Litiji 2 K, Egid. Jeglič v Selu pri Žirovnici iz nabiralnika 8 K, podružnica v Žalcu 78 K, „šentpetrski samci“ na Krasu dohodek veselice 200 K, podružnica v Ptuj 47 K, Mohorjani na Breznici 6 K, kapl. Dav. Rožkar zbirko 14 K, vikar Cerjak v Mariboru zbirko 14 K, kapl. Melh. Zorko 7 K 90 v., ženska podružnica v Ormožu 81 K 39 v., posojilnica v Litiji 20 K, podružnica v Rušah dohodek veselice 70 K, delav. konsum. društvo v Ljubljani iz nabiralnika 1 K 28 v., solčavski župnik Mih. Schmid dar veselih gostovalcev 8 K, posojilnica v Brežicah 20 K, prof. dr. Ivan Svetina v Ljubljani dar nekaterih Mohorjanov 4 K, hranilnica in posojilnica v Ptuj 200 K, Mohorjani v Drazgošah 3 K, žup. Iv. Sakser v Hotedršici 4 K, posojilnica v Mariboru 200 K, neimenovan po dražbi nabrano svoto na zabavi društva „Naprej“ v Gradcu 8 K 30 v., Milka Mankoč, blagajničarica ženske podružnice v Trstu 500 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

XIX. izkaz o darilih za Prešernov spomenik.

Prenos . . .	11840 K 45 vin.
Schrey Marija nabrala v veseli družbi v gostilni „pri pošti“ na Jesenicah . . .	10 „ „
Rutar Simon, c. kr. profesor, I. rok . . .	20 „ „
Vrhniska čitalnica, čisti dohodek veselice prirejane v prid Prešernovemu spomeniku . . .	140 „ „
Karolin Ivan v Kamniku nabral med pevanjem pesmi „luna sije“ v veseli družbi pri Kendi . . .	10 „ „
gospa Ljubičeva nabrala na jubilejni večer v kavarni Valva-zorjeve v Ljubljani . . .	6 „ 78 „
gospa Remičeva vsebino „špa-rovca“, v katerem je našla komisija, ko ga je razbila . . .	12 „ 95 „
Pin Al, učitelj v Ljubljani . . .	40 „ „
Planinčeva Marjanica je nabrala v veseli družbi med uradniki južne železnice in drugimi čestilci Prešerna . . .	14 „ „
Veseli „fronkarjev“ groš . . .	1 „ „
Hudovernik A., c. kr. notar v Ko-stanjevici . . .	10 „ „
Čik Dragotin Št. Jernejski kaplan Vesela družba pri Pezdircu v Metliki . . .	2 „ „
Slanc Alojzija v Litiji nabrala v družbi, katera se je sešla v go-stilni pri Šegi na čast našemu Aškercu . . .	10 „ „
Golf L. iz Zadra od slov. konzulata Verbič Jos. v Bistrici nabral pri odhodnici g. Bernika . . .	17 „ „
Pianecki J. v Radovljici nabral pri pevskem večeru . . .	7 „ „
Kluka v Krškem nabral v družbi Prešernovih sorodnikov . . .	21 „ 50 „
V Vodnikovem hramu zbrani za-vedni Slovenci in Slovenke pošlejo . . .	10 „ „
Vesela družba v katoliškem domu v Ljubljani . . .	7 „ „
Kocuvan Ant. v Št. Pavlu nabral je v gosti „ni Hausenbichlerjeve v Zalcu . . .	5 „ „
Tratar J. pošlje . . .	4 „ 09 „
kateri so natepežkali: Strel, Povše, pl. Platzer in pošiljatelj. Skupaj . . .	22 „ „

Skupaj . . . 12228 K 76 vin.

Dr. Josip Stare, blagajnik.

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v Škofi Leki se dobiva (321-7)

ustna voda

z novim antiseptikom katero je sestavil zobozdravnik dr. Rado Frlan, katera ohrani zobe zmiraj zdrave in bele, ter zamori vsako gnjilobo. Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane 2 kroni, po pošti 2-05 kroni.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ % od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5%.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(410-2)

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 72.

Dr. pr. 1010.

V torek, dné 6. marca 1900.

Veliki koncert

ruske narodne pevske družbe

Nadine Slavjanske.

40 oseb v staroruskih kostumih XVI. in XVII. stoletja. — Sodeluje

velikoruski balalajka-orkester.

Zbore in orkester vodi Nadina Slavjanska.

Pred koncertom se igra:

Pri puščavniku.

Veseloigra v enem dejanju. Spisal Benno Jakobson. Režiser g. Rudolf Inemann.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 $\frac{1}{2}$ uri. — Konec po 10. uri.

Prihodnja predstava v četrtek, dné 8. marca 1900. „Pariški potepuh“. — Gospa Ljerkja pl. Šramova iz Zagreba kot gost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji aračni tlak 736-0 mm.

Marčij	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempera-tura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
3.	9. zvečer	730-5	-6-2	sl. svzhod	jasno	00 mm
4.	7. jutraj	729-1	-10-0	sr. sever	skoro jas.	
„	2. popol.	728-1	-3-1	sr. svzh.	sneg	
„	9. zvečer	730-1	-4-1	p.m. svzh.	oblačno	13 mm
5.	7. jutraj	731-7	-5-7	sr. jvzhod	oblačno	
„	2. popol.	732-3	-0-3	sr. vzhod	skoro jas.	

Srednja temperatura sobote in nedelje -6-7° in -5-7°, normale: 1-6° in 1-8°.

Dunajska borza

dné 5. marca 1900.

Skupni državni dolg v notah . . .	99 K	—	h
Skupni državni dolg v srebru . . .	99	—	h
Avstrijska zlata renta . . .	98	45	h
Avstrijska krona renta 4% . . .	99	—	h
Ogrska zlata renta 4% . . .	98	25	h
Ogrska krona renta 4% . . .	93	50	h
Avstro-ogrske bančne delnice . . .	126	60	h
Kreditne delnice . . .	234	25	h
London vista . . .	242	55	h
Nemški drž. bankovci za 100 mark . . .	118	35	h
20 mark . . .	23	66	h
20 frankov . . .	19	28	h
Italijanski bankovci . . .	90	05	h
C. kr. cekini . . .	11	38	h

Zahvala.

Za mnoge dokaze srčnega sočutja ob času boleznij in smrti najine nepozabne matere, oziroma tašče, se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo častitim gospodom bogoslovcem za ganljivo petje, preslavnemu oficirskemu zboru c. in kr. divizijskega artilerijskega polka št. 7, ter zastopnikom raznih učnih zavodov za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu in vsem ljubim prijateljem za darovane lepe vence.

V Ljubljani, dné 5. marca 1900.

Albin Belar in Andrej Žumer.

Zahvala.

Za mnoge dokaze prirčnega sočutja mej boleznijo in ob smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega soproga, očeta in brata, gospoda

Ivana Poženela

kakor tudi za lepe poklonjene vence, zlasti pa za mnogobrojno spremstvo gg. učiteljem, častiti duhovščini, vsem častitim daljnim in domačim spremljevalcem in gg. pevcem za ganljivo petje, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Rakek, dné 4. marca 1900.

(453) Žalujoča rodbina.

Trgovskega učenca

ki je dovršil spodnjo gimnazijo ali realko, ter je več slovenskega in nemškega jezika, sprejme v trgovino z mešanim blagom

Janko Traun (430-2)

Glince pri Ljubljani.

Ces. kr. avstrijsko državno železnico.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga** **doz Trbiž**. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ausse, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomosti, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje**. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. jutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža**. Ob 5. uri 46 m. jutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Ausse, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosti, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lienca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja**. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. jutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik**. Ob 7. uri 23 m. jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika**. Ob 6. uri 56 m. jutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

G. Piccoli

dvorni založnik

Nj svetosti papeža

Leona XIII.

lekarnar „pri angelju“

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino

Kemične analize odličnih strokovnjakov, kateri so v b (582-17)

železnatem vinu

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zmirom potrldi navedeno množino železa, so najbolje spričevalo ter dajejo največje poročstvo za njega učinek.

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nerazvorne in vsled boleznij oslabele osebe, za blede, sloke (suhe) in bolehave otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštino plačajo p. n. naročniki.

Drugi natis

brošurice

„Izgubljeni Bog!“

Je izšel

in se dobiva v „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani komad po 20 vinarjev, po pošti 3 vinarje več.

Učenec

krepak, zdrav, z dobro šolsko naobrazbo, se sprejme v špecerijsko prodajalnico.

Ponudbe sprejema upravništvo „Slov. Naroda“.

(443-2)

Zanesljiv vozitelj piva

se sprejme v trajno službovanje.

Zaloga piva bratov Reininghaus, Ljubljana-Šiška.

(454)

Gostilno

blizu Celja

(425-2)

odda na račun ali v najem

S. Kuček, pivovarnar v Žalcu.

Trgovski pomočnik

špecerist, sprejme se s 1. majem 1900 pri trvdki Janko Popović v Cerknici. — Plača po dogovoru.

(416-3)

Išče se

zanesljiva pestunja

(tudi vdova), katera bi imela jeden mesec staro dete noč in dan oskrbovati.

Povpraša naj se v upravništvu „Slov. Naroda“.

(421-3)

Graščina Polhov gradec

odda 600—700 centov

zlahtne mrve.

Cena je za 100 klg. 2 gld.

Oskrbištvo graščine Polhov gradec pri Ljubljani.

(436-2)

Inteligentna oskrbnica

srednje starosti, večča slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, dobra računarica, prijazna v občevanji z odjemalci, se proti dobri plači vsprejme v večjo obrt.

Ponudbe pod „oskrbnica“ na upravništvo „Slov. Naroda“.

(440-3)

Prodaja gozdnih sadik.

Za bližajoče se spomladno pogozdovanje odda se, z že vračunjenim zavi-janjem, več stotisoč komadov močnih in dobro vkoreninjenih dveletnih sadik črnega bora po 3 K in triletnih smrekovih sadik po 4 K tisoč komadov.

(456)

Naročila sprejemajo se pri podpisnem c. kr. deželno gozdnem nadzor-ništvu, dokler je kaj zaloge, proti istočasni vpošiljatvi denarnega zneska.

C. kr. deželno gozdno nadzorstvo za Kranjsko v Ljubljani.

Glas gre podeželi

da so se testenine „Prve kranjske tovarne testenin Znidaršič & Valenčič v Ilir. Bistrici“ priljubile v vsakej rodbini, kjer so jih pokusili. Uporabljajo se za na juho ali kot pri-kuha. Zanesljivo prave so le v kartonih z gornjo firmo.

(2029-18)